

SZEFKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hónapra

X (v) folyam

1929. Április 13. Szombat

6690. évf. Niszán 3.

Ára 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

Rét tudós egy sorban...

Antidemokratikus és feduális szerkezetű államokban bevett szokás, hogy az egyetemi katedrákat nem a tudományos hanem a politikai és társadalmi megbízhatóság szempontjából osztogatják. Németországban, Ausztriában a császárság alatt, Magyarországon pedig ma is nem nyerhetett, illetőleg nem nyerhet egyetemi katedrát az a tudós, aki csupán tudományos érdemekre hivatkozhat és vallási faji tekintetben nem él rendezett viszonyok között, avagy politikai felfogása nincs harmoniában az uralkodó kasztek politikai felfogásával.

Magyarország „tudományos” szempontok honorálása terén ma kétségtelenül előljár Európa összes államai között. A tanári katedra a magyar egyetemeken — kevés kivétellel — ma kimondottan a jobboldali világszemlélet előretolt bástyája melynek fokán nem az objektív tudományosság, hanem a nagyon is szubjektív világszemlélet zászlaja lobog.

Mindaz már unalomig elcsépelett megállapítás amelynek aktualitást most két olyan kulturális botrány története ad melyeknek lelektani háttere, — kellő megvilágítás mellett — pompás betekintést ad a kurzus tudományos külszínének belső lényegébe, illetőleg a kurzus-tudomány apostolainak lelki világába.

Az egyik eset a Méhely-eset, ama professzoré, akinek fajvédelmi teóriája a komoly tudományos világban csak sajnálkozó mosolygást váltott ki, de amely mégis elegendő volt arra, hogy a hirdető professzor a mai magyar hivatalos tudományosság lovagjává ültessék. Nos, erről a kiváló tudományos lovagról egyik tudós-társam, névszerint Csiki professzor azt a kellemetlen megállapítást tette, hogy a kultuszminisztériumtól, még a háború előtt ötvenezer aranykoronát vett fel (körülbelül két és fél millió lejt!) egy tudományos munka kiadására de a pénz szabályszerű felvétele ellenére sem érte a világot az a fölöt-lébb nagy öröm, hogy Méhely professzor korszakalkotó felfedezéseiben gyönyörködhessek.

Az ötvenezerkoronás tudományos mű nem jelent meg, de napvilágot látott közben a Méhely-féle fajbiológia teóriája, mely a kurzusnak olyan szolgálatakat tett amik — úgy látszik — megérték a még mindig elszámolatlan tizedeket. Méhely professzor is valószínűleg úgy gondolta és úgy gondolja, hogy fajbiológiájával megszolgált az ötvenezer aranykoronát, viszont hivatalos körök is úgy érzik, hogy Méhely professzor megtette a magáét a „korszerű” tudományosság terén: szépségflastro-mot kent a hivatalos és hivatalos antiszemita torz arcára. Az antiszemita tudományosság ezzel szemben benne találta meg természet tudomány — prókátort. Mert Méhely professzor — természet tudomány — csupán prókátora és nem tudósa. Mint prókátort elég magasra szabta expenztóját a „szépségflastro” és a kurzus gavallérosan honorálta is igényeit. Hogy erről a gavallériáról Csiki professzor különvéleményt jelentett be, ez nem a Méhely professzor pechje, hanem a Csikié, aki azt hiszi hogy a tudomány és az egyéni intaktság a fontos és nem a politikai érdek, amit viszonytalanul a legtisztább tudományos

sággal sem tud elvitatni.

A másik tudományos bravúrt Cholnoky Jenő vitte véghez a Magyar Turisták Egyesületében. Cholnoky Jenő a kolozsvári egyetemen a földrajz és geológia professzora volt, ahol nemcsak — egyébként tiszteletreméltó — tudásával, hanem politikai hitvallásával tűnt ki. Ezt a politikai hitvallást most lapidárisan foglalta össze Cholnoky professzor Budapesten, az említett egyesület ülésén. A nemes professzor, a nagyemlékü Cholnoky Viktor és a kimondottan filozofikus Cholnoky László testvére kijelentette, hogy „Budapest kőakáiból szennyproletárok és egyéb görbeorruak kelnek ki, hogy elárasszák a

teristautak megszentelt rögét.” Hogy szennyproletárok alatt a munkásokat és görbeorruak alatt a zsidókat érti a professzor ur az nyilvánvaló. Nyilvánvaló és teljes fényt vet annak a tudományos létkörnek belső törvényeire, mely ma Magyarországon a középis-kola, az egyetem és a hivatalos körök polcain kővályog. Cholnoky, mint a földrajz és geológia tanára, nagyon is jól tudja hogy ez a széles föld s így a magyar föld is minden fajták, minden kulturák, minden emberi törekvések lak helyeül adott annak ellenére, hogy ő, mint egy középkori inkvizitor ki akarja zárni a föld, a természet és a levegő szépségeiből a dolgozó és „görbeorru”

embereket. Temperamentumával akar gondolkozni és a pszichózis területére utalható érzelmi világával akar érvényt szerezni „tudományos” elképzeléseinek. Persze, nem egészen őszintén, csak amolyan saanda mézárósként. A ki nem elégitett ember dühével, aki érzi hogy családjában alulmaradt. Bátyja, Cholnoky Viktor, a modern irodalom egyik legnagyobb költő-gondolkodója volt, a ma is élő Cholnoky László a legnagyobb mesélők egyike — és ő csupán szürke egyetemi tanár lett. Ezt nem bírja elviselni Cholnoky Jenő s ezért éli ki megcsetesedett ambícióit a görbeorruak szidásában. És ezért lehet neki a szegény, meglévedt tudósok megbocsátani.

Mironescu külügyminiszter nyilatkozata a Timesben

az optánsperrel, Románia békés szándékairól és a külföldi tőkével szemben elfoglalt álláspontjáról

London, április 12. Mironescu román külügyminiszter a „Times” munkatársának nyilatkozott londoni tárgyalásáról. A külügyminiszter kijelentette, hogy politikai megbeszélései során ismertette az angol kormány tagjaival a Maniu-kormány politikáját. Mironescu tekintetben az angol kormány előtt a leghatározottabban odanyilatkozott, hogy a Maniu-kormány a szomszédokkal békeségben és minden tekintetben a Nép-

szövetséggel egyetértésben kívánja vezetni az ország ügyeit. Leszögezte a miniszter azt, hogy kormánya az idegen tőkét egyenlő elbánásban részesíti a belső tőkével. Nyilatkozata végén Mironescu igyekezett eloszlatni azt a félreértést, amelyet az optánsperrel kapcsolatosan tett nyilatkozata Magyarországon keltett s kijelentette, hogy reményekkel néz a Bécsben most befejezés felé közelgő tárgyalások eredménye elé. A Maniu-kor-

mánynak — mondotta a külügyminiszter — az a törekvése, hogy helyreállítsa az ország jó viszonyát minden állam irányában, mint ahogy ez Bulgária felé már meg is történt. Mironescu külügyminiszter utalt arra, hogy a szovjet iránti viszony normalizálása felé nagy jelentősége van a Moszkvában aláírt Litvinov-jegyzőkönyvnek, amely szintén a kormány békés külpolitikáját dokumentálja.

Parlament elé kerülnek a CFR lemondott elnököknek inkompatibilis üzletei

A kormány folytatni kívánja a purifikációt. Hir szerint Garoflid, vagy Pretorian mérnök lesz a vasut új elnökigazgatója

(Bucuresti-Bukarest, április 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Politikai körökben élénk érdeklődéssel kommentálják a CFR igazgatótanácsának, illetve az igazgatótanács exponált liberális érzelmű vezetőtagjainak megbuktatását. Cottescu elnök és négy társának lemondását Madgearu miniszter energikus kezének és általában a kormány határozottságának eredményeként tekintik. Hir szerint azonban a kormány nem elégszik meg a lemondott igazgatóság tagok távozásával, hanem

Georoceanu szenátor a szenátus egyik legközelebbi ülésében szóvá is fogja tenni ezt a kérdést és különösen Cottescu volt elnök személyével kíván majd foglalkozni. Georoceanu fel fogja eleveníteni azt a rendeletet, amely a Monitorul Oficial 1917 február 5-iki számában jelent meg. Ezzel a rendelettel

az akkori kormány megvonta Cottescutól a CFR vezérigazgatói megbízást, mert hanyagságával siralmas állapotba züllesztette az államvasutakat.

Ennek ellenére 1925-ben a liberálisok mégis a CFR élére állították Cottescut, aki ugyanakkor a Creditul Extern és a Nemzetközi Vasuti Balesetbiztosító igazgatóságában is helyet foglalt. Neki tulajdonítják, hogy a törvény által előírt árlejtés mellőzésével százmillió lej értékű silány minőségű anyagot vett a CFR a Creditul Extern-től. Ugyanakkor a Cottescuval összekötötésben álló másik vállalat

a Nemzetközi Vasuti Balesetbiztosító a közönségre rendkívül rárészkolt biztosítási díjakból kilencmillió lej tiszta nyereséget realizált egyetlen évben, amikor az összesen kifizetett kár alig százötvenezer lejt tett ki.

A lemondások révén megüresedett igazgatósági tagsági helyeket ma fogják betölteni. Ebben a kérdésben Madgearu tegnap délután hosszabb tanácskozást folytatott Maniu miniszterelnökkel. Az államvasutak új elnök-igazgatójává valószínűleg Garoflidot fogják ki nevezni, de vannak olyan verziók is, hogy ezt a pozíciót Alexandru Pretorian mérnöknek fogják felajánlani, aki egyben már vezérigazgatója volt a CFR-nek. Az egyik igazgatósági tagságra Antoniu mérnököt emlegetik. Az igazgatótanács többi, le nem mondott tagja csupa politikai színezet nélküli személyiség.

A centrupárti miniszterek beléptek a német kormányba. Berlinből jelelik. Hindenburg elnök ma délután kihallgatáson fogadta Müller-Franken kancellárt s előterjesztésének meghallgatása után hozzájárult a centrupárti minisztereknek a kormányba való belépéséhez. Kinevezéseiket a hivatalos lap reggeli száma közli. A birodalmi kormány a kancellár audienciája után minisztertanácsra ült össze, amelyen a távozó Koch-Wesell igazságügyminisztert bucsuztatták.

Teitelbaum Joelt nevezte ki a szatmári főrabbinak a besz-din

A nagy hitközségi pör szenzációs fináléja. Óriási izgalom Szatmáron az ítélet miatt

(Salutare-Szatmár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt végre kihirdették az ítéletet a hónapok óta folyó szatmári nagy hitközségi perben. A verdikt előrelátható volt. Aki figyelemmel kísérte ennek a különös pernek egyes fázisait, annak az utóbbi időben már nem lehetett kétsége afelől, hogy ez a bíróság csakis Teitelbaum Joélnak adhat igazat. A bíróság a hitközséget perveztesnek, Teitelbaum Joelit pedig szatmári főrabbinak deklarálta. Az ítélet természetesen semmi körülmények között sem alkalmas arra, hogy a felzaklatott kedélyeket megnyugtassa, sőt ellenkezőleg, a jelek szerint egy új harc fellángolásának kiinduló pontja lesz. Ama szomorú jelenségek sorozatában, amelyek az erdélyi ortodoxia életében az utóbbi évek során észrevehetőek voltak, a szatmári ítélet a csúcspontot jelenti. Ezekután mindenki világosan láthatja, hová vezet az erdélyi ortodoxia útja, ha egy erőteljes szervezkedéssel idejekorán nem veszi saját kezébe sorsának irányítását.

Az ítélet kihirdetéséről alábbi tudósításunk számol be:

A hétfő óta ismét ülésező hetes besz-din ma délelőtt 11 órakor hirdette ki döntését a szatmári ortodox hitközség ügyében. Az ítéletet a halmii főrabbi olvasta fel héberül rövid pontokban, indoklás nélkül. Eszerint a besz-din Teitelbaum Joelit a második választás alapján szatmári főrabbinak deklarálja. A husvétii hitközségi tisztújítás tárgyában pedig a besz-din ítélete teljesen megváltoztatta a hitközség élére kinevezett bizottság határozatait. Uj vegyes választási bizottságot küldött ki Csengeri Mayer Sándor elnöke alatt azzal, hogy a választásnál a besz-din által kiküldendő rabbi fog elnökölni. Kimondotta továbbá a besz-din, hogy a választásnál azok a hitközségi tagok is szavazhatnak, akik husvétii segíty élveznek továbbá egyes hitközségi mesziachok.

Az ítélet érthető módon az egész városban óriási megdöbbenést keltett, csak a Freund-csoport tagjai tombolnak diadalmamorokban. A hitközségi vezetők az ítélet kihirdetése után első megdöbbenésükből felocsudva tiltakoztak a besz-dinnél az ítélet ellen, miután ez az írásbeli szerződés ellenére elmulasztotta az ítélet indoklását szabályszerűen kihirdetni. A besz-din elnöke kijelentette, hogy az indoklat később fogják írásban közölni a felekkel.

A halmii főrabbi az ítélet kihirdetése után rövid beszédében megköszönte a fe-

lek támogatását, majd kérte őket, hogy ne kritizálják azt. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a kedélyek meg fognak nyugodni. Ezután a besz-din tagjai eltávoztak az

ülésteremből és a legközelebbi vonattal elutaztak Szatmárról.

Az ítélet kihirdetése után kiderültek ennek a különös bírósági eljárásnak egyes kulisszatitkai. Kiderült, hogy a

Egy ortodox főrabbi kiáltványa az erdélyi zsidósághoz

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok a figyelemreméltó hozzászólások, amelyek a nagyváradi Tomché Jesiva-boitránnyal kapcsolatban az Uj Kelet hasábjain megjelentek, élénk visszhangot keltettek az egész erdélyi zsidóságban. Ez a probléma áll ma az érdeklődés középpontjában. Mindenféle egy erjedési processzus indult meg, amely csakhamar konkrét megnyilvánulási formákat is fog találni. Általános az óhaj, hogy az erdélyi ortodoxia kiemeltessék mai anarchisztikus helyzetéből és hogy véget vessenek annak az illegális terrornak, amely minden szabad véleménynyilvánítást lehetetlenné tesz.

Szerkesztőségünkhez még mindig se-regestől érkeznek a méltatlankodó és elkéseredett levelek és hozzászólások, amelyeknek sajnós, lapunk terjedelmére tekintettel nem adhatunk helyet. A refrénje valamennyinek ugyanaz: elégedetlenség a bestereói ortodox központi irodával szemben, amelyet egyének, önzönek és kétszínűnek tartanak és heves tiltakozás a szélsőséges chaszid rabbik túltengő hatalmi aspirációi ellen. A számos beérkező levél közül azonban egyet mégis szükségesnek tartunk közzétenni részben a levél tartalma miatt. A figyelemre méltó írás, amelyet Stern Gerson marosludasi főrabbi küldött be nekünk így hangzik:

Nyílt levele Kolozsvár, Szatmár, Nagyvárad és Máramarosra hitközségeink negytekintélyű vezetőseinkhez!

A Nagyváradon lezajlott Tomché Jesiva konferencia és a szélsőséges chaszidoknak ott tanúsított kvalifikálatlan és már szinte az örökélet haráros magatartása meg kellett hogy győzzön bennünket arról, hogy mi ezekkel a chaszidokkal egy uton nem haladhatunk. A mai chaszidok ereje nem az építésben, hanem a meglévő értékek lerombolásában nyilatkozik meg és mihelyt látják, hogy az askenázok a Tóra megerősítése érdekében valami üdvöset akarnak alkotni, máris ott teremnek hogy ezt a szent és Istennek tetsző művet elpusztítsák. Aki nyitott szemekkel nézi a dolgokat, napról-napra láthatja, hogy a mostani haszidok lépésről-lépésre üldözik az askenázokat. Ép ezért számunkra nincs is más kiút, mint egyszersmind korra elszakadni tőlük. A sebésznek is bizonyos körülmények között nincs

más választás, minthogy kivágja a test-részből a beteg részt.

Ortodox zsidó askenáz hitközségek! Ne maradjatok tétlenül, hanem serkenjetez munkára! Ne Nagykároly és Székelyhid vezessen bennünket, hanem a tiszteletreméltó régi községek, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár és Máramarosziget legyenek a vezetőink, ezek vállalják a szent kötelezést, hogy megszabadítsanak a chaszidoktól.

Askenázok! Hívjatok össze egy országos nagygyűlést és alkossatok egy külön új szervezetet. Ha „Beszterce” velünk megy, úgy jó és helyes, de ha „Beszterce” utunkba állana és erőnek erejével egy orosz barlangba akarna szorítani bennünket, akkor messze hallható hangon hirdessétek: „El Besztercétől!” Mert a világ legtűrelmesebbjei sem lennének abban ah elyzetben, hogy a chaszidok üzelmeit tovább is terjék. Menjenek a chaszidok a saját útju-

Ki bontja meg az ortodoxia egységét

A mai napon egyébként egy nagyon érdekes felhívás jutott kezünk közé. A felhívást a nagyváradi Tomché Jesiva konferenciára összegyűlt chaszid rabbik bocsátották ki, amelyben közlik, hogy megalakították a Tomché Jesiva országos szervezetét és a hitközségeket felhívják annak támogatására.

A felhívás érdekessége azonban nem ez. A főtisztelendő rabbi urak ugyanis nem elégedtek meg ezzel a közléssel, hanem igen éleshangú polémiába bocsátkoztak az Uj Kelettel. A felhívásnak ez a része szó szerint így hangzik:

„Hangsúlyoznunk kell még ezuttal, hogy az Uj Kelet tudósítása gyűlésünk lefolyásáról nagyrészt céltalos, ferdített volt. Különösen nyomatékosan kell leszögeznünk, hogy az az állítása, mintha bármelyikünk, nagyrebecsült kartársunknak a nagyváradi orth. főrabbi urak a megbízhatóságát kétségbe vonta volna: valótlanosság. Az ilyen koholt hírek egyedüli burkolt célja a vallásos zsidó faktorok közéleti közéletét dobni, közönlényeget támasztani s az ortodoxianak szilárd alapon nyugvó vaspilléit aláaknázni, amint ezt káros kihatásaival együtt gyakorta tapasztaltuk már a múltban, nevezett lap részéről. E lap különös rendeltetése ugylászik egyszersmind az, hogy az ortodox intézményeket s azoknak vezérégyéniségeit egytől-egyig a kevéssé tájékozott hívek előtt ellenszenvesse, a felsőbb fórumok előtt pedig akcióképtelenné tegye.

tegnapi döntő tanácskozásnál a három rabbi-tanács mellőzte a brassói főrabbi, a hitközség választott bíróját, aki ezen okból meg is tagadta az ítélet aláírását. Tekintettel arra, hogy a hitközség másik választott bíróját, Künstlicher Herman, szebeni főrabbi nem is vett részt az e heti tárgyaláson és így az ítéletet a hitközség bírói nélkül hozták meg és írták alá. Nagyon természetesen, hogy ezekután az ítéletet igazságtalannak tartják és a hitközség többsége demonstrációkra készül ellene.

Marosludas, 1929 április 4-én.

Igaz tisztelettel

Gerson Stern,

a marosludasi hitk. főrabija.

Leközlöttük a fenti levelet beklütyjének tiszteletreméltó személyére való tekintettel, bár egyes kiáltételek szenvedélyes hangjával nem értünk egyet. Főltébb jellemző azonban, hogy neként gondolkodnak ma már néhcsak a józan világi elemek, hanem komoly, nagy tudású rabbi is. Hatha meg beszélni merne mindegyik...? Ha megvolna a bátorság tiszteletreméltó papjainkban, hogy nyíltan megmondják véleményüket és fejtárják mindazt, ami a szívüket nyomja és ami rájuk nézve olyan méltatlan és sokszor megatázó. Hiszük, hogy ejjön majd az ideje ennek is.

Reméljük azonban, hogy e févilágosító soraink után billő hiveink magukat félrevezettetni nem engedik s a rólunk tervszerűen megterelő tendenciós hírekkel valódi értükére fogják tudni leszállítani s ezzel immunissá teszik magukat minden e lap részéről megkísérelt felforgató törekvés hátsátoit.

Gáncsvető célkitűzésének és antikációs törekvésének senki fel ne üljön! Eddig a főrabbi urak vádirata.

Felmentve éreznők magunkat a válszadás alól, hiszen a mi működésünk az olvasóközönség nyilvánossága és ellenőrzése mellett történik, mi nem járunk a szavakkal és minden betű leírásánál érezzük a felelősséget, amely reánk nehezedik. Ennek a felelősségnek a tudatában írunk a nagyváradi Tomché Jesiva-konferenciáról szóló tudósításunkat, amelynek alapjául nemcsak nagyváradi munkatársaink közvetlenül szerzett információi szolgáltak, hanem a konferencia számos résztvevőjének szavahihető vallomása is. Tudósításunknak minden egyes szavát fenntartjuk és megerősítjük. Nagyon érthető

Grand-Hotel

BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Főrdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fődrázműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajadíja az utat

Marosvásárhelyre

(Tg. Murcs) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárak.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianinó

gyárak képviselő.

Híttel épes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Központi fűtések,

ipari szárítók, fűrdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése

Polonyi és Velits

okl. g. mérnökök Turda (Torda.)

Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árát verik.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj.

Még néhány kusz egyike

Látogatás az alsórónai Vogel-családnál

Egész Erdély zsidósága megmozdult a Vogel-árvák érdekében

(Sighet-Máramarossziget ápr. 12. Az Uj Kelet tud.) Geraszin János, alsórónai néptanító belésvitette az erdélyi zsidóság fülébe nyolc éhező árva keserves jajt. Emberséges, őszinte szavai nem hangzottak el a puszta s az Uj Kelet útján ma már Erdély valamennyi zsidója igyekszik kivenni részét az árvák felszólításából.

Az elsodort faluban nyolc árva között.

Hosszu esztendőök során tapasztaltuk, hogy valahányszor a romániai, de még a külföldi sajtóban is Máramarosról szó esik, minduntalan a legrettenetesebb tömegnyomorról beszélnek. Ez a különös sarki világ mintha már geográfiai fekvésénél fogva is magában rejtene a nyomor és az éhség csirját. S ha már innen, ebből a viharvert országrészből — ahol az éhséggel nap-nap után szembe nézünk — feltűnt valaki az éhező kicsikék nevében, érthető, hogy visszhangra talál.

Hét ó délután, bolondos áprilisi időben, hol napsütésben, hol meg erős havazás közepette indultunk el a rónaszéki kis vicnájison, hogy meglátogassuk Vogel Márkussá árvát. Egy órai „utazás” után Alsórónán vagyunk. A faluban már a legkisebb gyermek is tudja, hogy a Vogelék érdekében akciót indítottak és így még mielőtt bárkinek is szólunk volna jövetelünk céljáról, a falubeliek érthető kíváncsisággal vettek körül bennünket. Tédigéző, ucokos sárban kutyagolva egy jó félórát, értünk el ahhoz a domboldalhoz, amelyben a Vogel árváknak háza áll. A szoba butorzata két hosszú padból, két rozoga deszkaágyból, egy asztalból és egy kályhából áll. Ez körülben majdnem minden háznak a garitortája ebben a faluban. Amikor a háza értünk, a legidősebb árva, a tizenöt éves Lea Átszalat a szomszédhoz egy székért, hogy leülhessünk.

Ha a tanító ur nem hoz kenyeret, akkor mindnyájan elpusztulunk...

Az egyik ágyban fekszik az árvák nagyanyja, a nyolcvankétéves vak öregasszony. A nagyapa sorbaállítja a gyerekeket és reszkető hangon beszélni kezd. Elmondja, hogy amikor fia halálának hírért megkapták és a hét gyásznapon sehol közlők a házból ki nem mozdultak, a legrettenetesebb éhhalálnak voltak méve. A tanító volt az, aki kenyeret és tojást vitt nekik, hogy a sírjuk ki ne elcsúszjon. Ha nem a tanító ur, aki kenyeret hozott nekünk — mondja az öreg — akkor mindnyájan elpusztulunk...

A rektor tojást lopott és „gyermekének” vitte.

Közben a tanító is megérkezik. Minden tekintetben érdekes ember. Mintha csak ki lett volna ragadva Szabó Dezső egyik regényéből, hogy egy pillanatra nekünk bemutatkozzék. Titánnak született, de az élet reálitási derékbe törték. S valahányszor gazdaságon fogta a náánál erősebbeket (és milyen mindennapi volt ez...) féltetlen dühében elkeseredett és keservét egy-egy kis itallal igyekezett enyhíteni.

A rektor ur felesége nagyon is tisztában van férje gyengeségével és azért úgy gazdálkodik, hogy férje kezébe egy banl se jusson. A szegény tanító, amikor látta, hogy Vogel Márkus árvái éheznek és nincs az egész faluban egy ember, aki segítsen rájuk, vett hiteltbe egy kenyeret, a feleségétől viszont „lopott” néhány tojást és elvitte az első segílyt az árva gyermeknek.

Geraszin a történeteket elmondja és mosolyog hozzá, miközben csak azt hajtogatja:

— Ezek az árvák az én gyermekeim. A saját gyermekeiről csak köteles az ember gondoskodni...

Negyvennyolcszázalékos uszorakamat tette tönkre Vogel Márkust.

Még néhány évvel ezelőtt Vogel Márkus egyike volt a falu legmódosabb

embereinek. Háza, szép kertje volt és rendezett isten áldásán meg a szép, egészséges gyermekeknek, amelyek — jó máramarosi tradíció szerint, minden évben pontosan jelentkeztek és gyarapították a családot.

Körülbelül három évvel ezelőtt fordult a kocka és a Vogel családra nehéz idők sulyosodtak. Vogel ekkor egy utolsó elhatározással egy bankkölcsönt vett igénybe. A szigeti Banca Maramureseana-nál felvett százezer lej. De a bank olyan kamatokat vett tőle, hogy azok rövid idő alatt felémészítették vagyonát. Végre kénytelen volt világgá menni, hogy munkát keressen.

Az öreg nagyapa sirva mondja: — Negyvennyolc százalékos kamatot vett tőlünk a bank. Ez juttatott bennünket koléshatara.

Mi történjék a Vogel árvákkal?

A szigeti Árvagondozó az egyik árva gondozását és nevelését vállalta. Körül

nézünk az árvák között, hogy melyik volna inkább alkalmas a szövőiparrá, amit a joint árvái kitanulnak.

A tanító egy levelet is mutat. Egy marosludasi urasszony kéri, hogy küldjenek hozzá egy árvát, ő felneveli. Két fiú gyermeket is elhelyezhetünk jobb iparosoknál Szigeten. A nagyobbik leány szintén elhelyezhető. A kérdés most csak az: mi történjen a három egész kicsi árvával, akik három, négy és öt évesek? Kire lehetne bízni ezeknek a nevelését és ki vállalná azt? Es végül mire fordítottassék az a pénz, ami az akció során összegyűlt.

Ezeknek a csepség árváknak a sorsán a pitánatnyi segítség mitsem segít. A nevelésüket valamiképpen biztosítani kell.

Gerászin tanítót élesen támadják.

A román néptanító, aki felszólalt az árvák érdekében, nap-nap után kapja az ellenséges leveleket az ország minden sar-

Rykov csak akkor hajlandó üzletet kötni Angliával, ha előbb helyreállítják a két ország között a normális viszonyt

Berlin, április 12. Tegnap érkezett meg a moszkvai kormányzás tanácskongresszusáról szóló jelentés. A kongresszus kiemelkedő mozdulata Rykov beszéde volt, aki valóságos külügyi expozétát tartott az angol-amerikai ellentét kiegyezéséről.

— A két angolszász ország ellentéte, feltűnően emlékeztet — mondotta — arra a feszültségre amely a világháború előtt állott fenn Anglia és Németország között. Pacifista ürügyek alatt Amerika és Anglia egyre fokozták a fegyverkezést és a két ország vezetőállamférfiai nem mulasztanak el egyetlen alkalmat, hogy ne beszéljenek egy, a jövőben meg történhető fegyveres összecsapásról.

Rykov hangsúlyozta még, hogy az orosz-angol diplomáciai szakítás nem vezetett olyan eredményekre, mint amelyeket a szakítás előidézői reméltek. Ezek ugyanis azt hitték hogy abban az esetben, ha Anglia beszünteti Oroszországgal a diplomáciai viszonyt, akkor ezt a példát követni fogják a többi országok is. Számítottak továbbá Szovjet-oroszország gazdasági összeroppanására de ez a szándékuk is csődőlt mondott. Ha Oroszország nem is volt abban a helyzetben, hogy gabonát exportáljon, ezt a hiányt fedezni tudta fa petróleum és szőrmének az exportálásával. Ilyen módon sikerült nagyarányú felszerelési cikkeket importálni. Közölte továbbá, hogy Oroszország fizetési kötelezettségeinek eleget tudott tenni jóval a határidő lejártá előtt.

Az angol kormány politikája Oroszországgal szemben nagyon hibás volt, ezt legjobban igazolja az a tény, hogy az angol ipar által elfoglalt pozíciókat az orosz piacon már Anglia konkurrensai töltötték be. Az angol iparosok egy bizottsága nemrég orosz tanulmányutrára indult, ami mindenképpen kedvező jelnek tekinthető, de nem szabad annak jelentőségét túlbecsülni. A delgáció az angol választások előestéjén jött Oroszországba, anélkül, hogy a kormánytól meghatalmazást hozott volna. A szovjet kormány azonban nincs abban a helyzetben, hogy nagyobb üzleti tranzakciókat bonyolítson le az angol iparosokkal, csakis abban az esetben, ha felveheti ismét Angliával a diplomáciai kapcsolatot. Minthogy azonban ilyen kapcsolatok nincsenek, Szovjetország Angliával nem csinálhat üzleteket sem. Ez ugyanis nagyon kockázatos lenne a mai helyzetben, amikor Oroszország már hosszú időre csinált gazdasági terveket. Ha megtörténhetett, hogy Oroszország-

nak diplomáciai képviselője volt Londonban és meg lehetett támadni a szovjetországi gazdasági szervezeteket, akkor feltehető hogy normális kapcsolatok nélkül még erősebb dolgok is történhetnének. Az Angliával való kapcsolatokat csak akkor lehet megjavítani, ha helyreállítjuk a normális viszonyokat.

Rykov beszéde végén kihangsúlyozta, hogy a szovjetkormány változatlanul a világbeke érdekében dolgozik és kijelentette, hogy a Kellogg-paktum még mindig nem lépett életbe, míg a szovjet kormány által kezdeményezett moszkvai jegyzőkönyv már az összes résztvevők által ratifikálva van és a közeljövőben esatlakozni fognak hozzá olyan államok

Szőnyegek, festmények és vitrintárgyak árverése
(aukciója) f. hó 11., 12. és 13-án d. u. 4 órai kezdettel az „ARTA”-ban Cluj, Strada Avram Iancu 3. sz. alatt.

kából, intézményektől és egyénektől. Sok nem-zsidó is van az adakozók között, akik az árvákhoz küldött pénzküldeményekben gratulálnak a tanítónak és részvétüket fejezik ki az árvákkal szemben. Csak egy lap akadt, még hozzá Máramarosban, amely súlyosan ellentét a tanítót, mert, ugymond, zsidó árvák sorsával törődik. Ez a „Gazeta Maramurășana” amelyet Birlea papszerkesztő ad ki Szigeten. Nagyon szomorú jelenség ez, hogy egy pap, aki az emberszeretet igéit hirdeti, megtámadjon egy tanítót csupán azért, mert más vallású árvák sorsával törődik.
Schön Dezső.

Az Uj Kelet szerkesztőségéhez napról napra érkeznek adományok Erdély minden sarkából a Vogel árvák részére. A legutóbbi napokban befolyt adományokat helyszükre miatt lapunk holnapi számában közöljük.

Megkettőztették tevékenységüket az indiai forradalmi szervezetek

A hadvezetőség nagyarányú zavargások kitörésétől fél

Páris, április 12. A Havas távirati iroda tudósítójának közlése szerint Angol-Indiában a forradalmi szervezetek az utóbbi napokban megkettőztették tevékenységüket. A kongresszus tagjai, akik egyúttaladnak az indiai tartományi kormányzattal, halállal fenyegető levelek egész sorozatát kapják. A karhatalom állandóan éber figyelemmel kíséri a gyanusnak tetsző elemeket és az ismert forradalmárokat már eddig is többszázszámra vetette fogságra.

London, április 12. Az angol kikötőkben számos kereskedelmi hajó beszüntette rakodásait, mert arra számítanak, hogy a kormány közelebből nagymennyiségű hadianyagot akar Indiába szállítani. Egyik kikötőben már meg is kezdtek nagyszámú páncélos autó behajózását.

A lapok tudósítói szerint a hadvezetőség újabb nagyarányú zavargások kitörésétől tart és ezért akarja ellátni az indiai hadsereget kellő mennyiségű hadianyaggal.

résétől tart és ezért akarja ellátni az indiai hadsereget kellő mennyiségű hadianyaggal.

מסרים ומאכלים
Anton Rosenzweig Cluj
מלחם חם וטעים
מגוון מאכלים
מסורתית ומודרנית
Hagadah
מסורתית ומודרנית
מגוון מאכלים
Machsor
מסורתית ומודרנית
מגוון מאכלים

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — **Saját tőkés 85 millió lej.**
Affiliált intézetei: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabély. — Árrak árát a vasút mellett. — **Betéteket elfogad**

Államcsiny készül Lengyelországban

Pilsudzki fel akarja oszlatni a parlamentet. Az új lengyel alkotmánytervezet minden hatalmat az elnök kezébe ad

Varsó, április 12. Bartel miniszterelnök kormányának lemondása óta lengyel politikai körökben a legnagyobb bizonytalanság uralkodik és általános az a vélemény, hogy Pilsudzki tábornagy a parlamentet fel akarja oszlatni és államcsinyre készül.

Még júliusban történt, hogy Pilsudzki interjút adott egy külföldi lap tudósítójának. Az interjúban támadást intézett a lengyel parlament ellen. Egyik legenyhébb kifejezése az volt, hogy az enyél képviselőket prostituáltaknak nevezte. Pilsudzki interjújának messzemenő következményei lesznek. Ezekre a következményekre most aztán sor kerül.

Nemrég terjesztették be az alkotmánytervezetet. Sokan már régóta eszkaloztak azon, hogy Pilsudzki miért nem kiáltja ki Lengyelországban a nyílt diktatúrát, miért dolgozik még mindig a parlamentáris immár fűressé és értelmetlenné vált formáival, tekintettel arra, hogy a parlamentáris lényege már régóta csaknem teljesen eltűnt a lengyel közéletből. Pilsudzki most ezzel az alkotmánytervezettel meglehetősen előre vitte a diktatúra ügyét, de azért a formákra még most is ügyel.

Lengyelországban már régóta alig van szerepe a kormányzásnál a parlamentnek. Tulajdonképpen az egész hatalom egy különleges kaszt kezében van, a legionáriusok kezében. 1914-ben, a háború kitörésekor alakult meg a lengyel légió a központi hatalmak által megszállt területeken. A lengyel legionáriusok az oroszok ellen küzdöttek Lengyelország szabadságáért. Ennek a lengyel légiónak tisztei csoportosulnak most Pilsudzki köré. A legionáriusok szellemé diktálta az új alkotmánytervezetet.

Az új alkotmánytervezet még maradéktalanul is kivetesi a parlament kezéből. Ezzel szemben csaknem korlátlan hatalmat ad a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnök nevezi ki a kormányt, a katonatiszteket és bírákat. Joga van a képviselőjelöléseket megsemmisíteni, joga van elnapolni, sőt feloszlalni a parlamentet. A parlament tanácsadótestületté zsugorodik össze. Viszont az elnök vagy a kormány nem köteles elfogadni ezeket a tanácsokat. Ha az elnök elégedetlen bizonyos ellenzéki képviselőkkel, egyszerűen megsemmisíti a mandátumukat. Ha az elnök az egész parlamenttel elégedetlen, feloszlatja a parlamentet.

A képviselőház által megszavazott törvényeket még a szenátusnak is jóvá kell hagynia. A szenátusban természetesen mindig a kormánynak van többsége, mert a szenátorok egyharmadrészt nem a nép választja, hanem a kormány ne-

vezi ki. A szenátus tehát engedelmessé tesz a kormány kezében és könnyen megbéníthatja a parlament minden megmaradt kis iniciatíváját. De még ha a szenátus meg is szavazott valamely törvényt, az elnöknek joga van vétóval élni.

A köztársasági elnök választásánál csak két jelölt közül lehet választani. Az egyiket a lelépő elnök jelöli, a másikat a

kormány. A lengyel parlamentben több okafelől hevesen ellenzik ezt az alkotmánytervezetet, amely miatt a kormánynak is le kellett mondani. Lengyel politikai körökben most igen nagy az izgalom, mert attól tartanak, hogy Pilsudzki szét fogja kergetni a szejmet és diktatori hatalomra tér, hogy alkotmánytervezetét keresztülvigya.

Orvosság és operáció nélkül gyógyítják a rákbetegséget

1926-ban hetvenötezer ember halt meg rákbetegségben

Bécs, április 12. A berlini rákkutató intézet egykori vezetője, dr. F. Endler tegnap este a bécsi Konzerthaus nagytermében előadást tartott a rákos megbetegedéseknek orvosság és operáció nélkül való gyógyításáról. Dr. Engler hét év óta folytat már ebben az irányban kísérleteket a legjobb eredménnyel. Elmondotta, hogy egy páciensét, akinek gyomorfájása volt, megoperálták. Minthogy a hasüreg megnyitása alkalmával kiderült, hogy a daganat össze van nőve a szomszédos szervekkel, az operációt nem hajtották végre, hanem a hasüregtet minden további beavatkozás nélkül visszazárták. Megpróbálták őt Röntgen-kezeléssel gyógyítani, de az állapota állandóan súlyosbodott, úgyhogy súlyra 100 kilóról lefogyott 62-re. Amellett fájdalmai egyre fokozódtak és alig tudott táplálkozni. Endlernek a kezelése következtében azon-

ban nemsokára megszűntek a fájdalmak, étvágya visszatért, a daganat eltűnt és néhány hét után a páciens, aki kötőre munkás volt, régi foglalkozását folytathatta. Számos más esetből is demonstrálta, hogy kezelése révén a rákos megbetegedésekkel járó láz eltűnt és a normális testi hőfok visszatért. Endler gyógyító módszere abból áll, hogy a betegből bizonyos mennyiségű vért vesz, amiből szérumot készít az általa kitalált eljárással. A szérumot befecskendezik a beteg vérédegyébe. A kezelés rendszerint négy héttig tart, de némelykor tovább is és teljesen veszélytelen.

Az előadó döbbenetes statisztikát vontatott fel az utóbbi évek rákbetegségeiről. 1926-ban Németországban 75 ezer ember halt meg rákbetegségben, vagyis 22 ezerrel több, mint tuberkulózisban.

Benes hitvallása: az optimizmus

A csehszlovák külügyminiszter a sajtószabadság szükségességéről

Prága, április 12. A nemzetközi sajtószövetség prágai ülése alkalmából, amely vasárnap bevégezte tanácskozásait, Benes külügyminiszter lakomát rendezett, amelyen Georg Bernhard, a szövetség elnöke, üdvözölte a csehszlovák külügyminisztert és pohárköszöntőjében a hírlapíró felelő-

ségéről beszélt. Benes külügyminiszter válaszában kifejtette, hogy egyetért Bernhaddal abban, hogy az újságíróknak szabadságra van szükségük, mert ahol szabadság van, ott felelősségérzet is van. Elismeri, hogy a sajtót gyakran használják fel a poli-

Mindenkinek gondot okoz az arthritizmus!

— Idősebb emberek, akiknek gondjuk van az érelmeszesedés elhárítására, jól tudják, miért teszik ezt. Az érelmeszesedés aganis forrása minden bajnak és betegségnek; izületi és izomreumatizmusnak, kihagyásos és folytatódagos neuralgiának, huykőnek, vesefájdalmaknak, köszvényeknek.

Negyven éven túl mindenki jól teszi, ha küzd az érelmeszesedés oka, a huygysav ellen. Izzal, hogy „Urodonal”, a legjobb vértisztítót használja.

Az „Urodonal” sokban elősegíti a vesék működését, idősebb nők és különösen azoknál, akik túl vannak halmozva munkával. Az „Urodonal” elhárítja az érelmeszesedés veszedelmét, az artériák meglemevényedését, amely szintén következménye a vérben levő huygysav túlfelgyésének.

Uj Kelet eszközeül és azt is, hogy nem mindenki tud ezzel az eszközzel élni. Van, aki jól van, aki rosszul játszik ezen a hangszeren. De a miniszter helyzete a sajtóval szemben gyakran nem könnyű, hol a jobboldali, hol a baloldali sajtó ellen kell védekeznie. Franciaország, Nagy-Britannia és még több más állam számára kedvező körülmény az, hogy ezekben az országokban vezető politikusok gyakran egyuttal újságírók is. Ezek a férfiak tudatában vannak felelősségüknek, különösen a külpolitika terén.

Külpolitikai tekintetben valamit megjósolni veszélyes — folytatta Benes. — Ennek ellenére az a véleményem, hogy néhány év alatt a jövőteli kérdés és a Rajnavidek kiürítésének kérdése bizonyára elintéztést fog nyerni és ezzel el fogjuk érni Európa békéjének megszilárdítását. Ettől az időtől kezdve el fog tűnni Amerikának az európai nyugtalanságtól való állandó aggodalma. Olaszország meg fog egyezni Jugoszláviával. Belátható időn belül a tengeri leszerelés kérdése s megoldást nyer. Szovjetországnak is néhány esztendő alatt látható lesznek az Európával való együttműködés fejlődési irányai. Ott is el fogják ismerni a nemzetközi jog alapelveit, amelyek a nyugati államokra érvényesek.

Benes azaz végezte beszédét, hogy hitvallása az optimizmus és az optimista akaratot tettekké kell váltani.

Hántott
tűzfát ölszáma és aprítva rendeljen

Fischer
atelepen

Telefon 1300
Repülőhídon tul.

DVÁKODJATOK ES VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

PERITŐTLENITŐ EMANÁTIÓT MELYEK BELÉLEGEZÉS ÁLTAL KÖVETLEN MATHÁSSAL VÁNNAK A LEGZŐ SZERVEZÉS

A TOROKFÁJÁSNAK ÁSTRA, MEGNÖLÉSÉK ES MATHÁK PINDŐG KÁLLI SOSAN GÁNERÜLHETŐR EZEN KÍTÓDÓ ANKISEGÉRSZÁKUS SZER ÁLTAL

MINDÉG LEGYEN KEZNELEGY DOBOZ

VALDA PASTILLA

A DOBOZ TAC MATHÁK KAPHATÓ MINDER ÖNGYŐSSEBETÁRÁK

Kereskedők!

Husvitra porcellánárakat, fayencárakat, üvegárakat, demijonokat,

nyári saisonra
uberkás és belőttes üvegeket, esiszólt és préseit üvegárakat

kartellenküvüli árakban

szállítunk. Kérjük utazónkat bevárni.

Fratii Komlós Testvérek
üveg, porcellán és tábtaüveg gyári raktára. — Oradea (Nagyvárad), Strada N. Jorga 13. szám.

nek tartjuk, h...
bi ur köztiszte...
szemben most...
érzik már mag...
hogy túllöttek...
kezdett visszaf...

Igenis meg...
ták egy a...
hítkösséret...
és ezért aka...
szerűen azt...
a tervezett f...
székhol

Ezek után csa...
ak mire fogna...
írói a saját, k...
vezetükkel és...
kat a súlyos...
a szervezetenk...
sek.

Nagyon...
hogy a felhiva...
utolsó frázis...
ritani az Uj K...
éppen mi eme...
rorisztikus fe...
sz ortodox sz...
egyenesen oia...
Uj Keletet un...
dolják. Egy p...
el, hogy a mi...
népközség, am...
irányzat szab...
lasi meggyőző...
déli zsidóság...
tekintettel az...
leghatározotta...
állást, hogy a...
lönállása és sz...
törvényben is...
lyi ortodoxia...
tudják hogy

az Uj Kelet...
közélló po...
nek készönh...
lis kormány...
nai és besza...
értő magata...
rült az erdél...
ját esorbí

Okkeink és...
ra eleven bizo...
pen mi voltu...
sebben küzdöt...
vések ellen. E...
hetjük a kérd...
lötlanóság? F...
nem várunk f...
kintelyrombol...
mert a felhiva...
mélyét távolr...
tani, vagy lek...
fogást emalin...
ka, amelyet k...
szerien az er...
hoz kell hogy...
j Nekünk a...
semmi kivetn...
tiszteltemben...
meggyőződést...
sők volnánk...
ellen, ha vala...
akadályozni a...
győződésük te...
ezt elvárjuk...
hogy

a chaszid k...
terrortól és...
vissza nem...
jálni a mag...
dését a tuln...
ask

Egyes chaszid...
merve a rabbi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nek tartjuk, hogy a nagyváradi főrab-
bi ur köztisztviselői álló személyével
szemben most takarodót fujnak, mert
érzik már maguk a chaszid rabbik is,
hogy túllétek a célon, mert a fegyver
kezdeti visszafelé sülni.

Igenis megbízhatatlannak deklarál-
ták egy a nagymultu nagyváradi
hitközséget, mint annak főrabbiját
és ezért akadályozták meg puccs-
szertől azt, hogy a Tomché Jesiva
a tervezett formában és Nagyvárad
székhelyén megalakuljon.

Ezek után csak arra vagyunk kíváncsi-
ak, mire fognak menni a felhívás alá-
írói a saját, külön Tomché Jesiva szer-
vezetükkel és ki fogja előteremteni azo-
kat a súlyos milliőket, amelyek ennek
a szervezetnek fentartásához szüksége-
sek.

Nagyon komolytalannak tartjuk,
hogy a felhívást aláíró rabbi urak olyan
utszéli frázisokkal próbálják visszahá-
rítani az Uj Keletre a vádat, amelyet
éppen mi emeltünk ellenük, hogy ter-
rorisztikus fellépésükkel megbontják
az ortodox zsidóság egységét. Az meg-
egyenesen olcsó vásári fogás, hogy az
Uj Keletet unifikációs törekvésekkel vá-
dolják. Egy pillanatig sem hallgatjuk
el, hogy a mi ideálunk az egységes zsidó
népközség, amelyben minden frakció és
irányzat szabadon hódolhat sajátos vál-
lási meggyőződésének, de éppen az er-
délyi zsidóság speciális helyzetére való
tekintettel az első pillanattól kezdve a
leghatározottabban amellett foglaltunk
állást, hogy az erdélyi ortodoxia kü-
lönállása és szerzett jogai az új kultusz-
törvényben is megővöszszenek. Az erdélyi
ortodoxia vezetőemberei nagyon jól
tudják hogy

az Uj Keletnek és az Uj Kelethez
közvetlenül politikai vezetőemberek-
nek készíthető, hogy egy a liberális
kormány, mint a regáti, bukovi-
nai és besszarábiai zsidók meg-nem-
értő magatartása ellenére is sik-
rult az erdélyi ortodoxia autonómia-
ját erősíthetatlannal megvédeni.

Cikkeink és tudósításaink hosszú so-
ra eleven bizonyosság mellett, hogy ép-
pen mi voltunk azok akik a legheve-
sebben küzdöttünk az unifikációs törek-
vések ellen. Ezek után joggal felte-
hetjük a kérdést, hogy ki állított va-
lótársaságot? Erre a kérdésre azonban
nem várunk feleletet. Nem akarunk te-
kintelyrombolók lenni, annál kevésbé,
mert a felhívást aláíró rabbi urak szem-
élyét távolról sem akarjuk megbán-
tani, vagy lekicsinyelni. Ami ellen ki-
fogást emelünk az az elhibázott politika,
amelyet követnek és amely szükség-
szerűen az erdélyi ortodoxia romlásá-
hoz kell hogy vezessen.

Nekünk a chaszidizmus ellen sincsen
semmi kívétni valónk. Mi megértjük a
tisztviselői tartjuk azt a mély vallási
meggyőződést, amely Jket fűti és az el-
sők volnának, akik vétót emelnék az
ellen, ha valaki korlátozni vagy meg-
akadályozni akarná őket vallási meg-
győződésük teljes kiélésében. De ugyan-
ezt elvárjuk tőlük is. A helyzet ma az,
hogy

a chaszid kisebbség legféltelenebb
terrortól és semmiféle eszközötől
vissza nem riadva akarja ráoktro-
jni a maga formáit és meggyőző-
dését a túlnyomó többségben lévő
askenáz zsidókra.

Egyes chaszid rabbik merőben félreis-
merve a rabbi igazi hivatását, valóságos

hatalmi politikát inauguráltak az erdélyi
ortodoxia belüli, amely előtt el kell
némulnia minden más meggyőződésnek.
Kellemetlen kísérő jelensége ennek a
hatalmi politikának az a dinasztikus
törekvés amely vezérlő motívuma minden
megnyilatkozásának.

Ennek a tarthatatlan állapotnak vé-
get kell vetni. Mi azt valljuk, hogy még

a többség sem oktrojálhatja akaratát
a kisebbségekre, hát még ha egy kisebbség
akarja ezt tenni a többséggel szem-
ben. A mai állapot egy olyan vallás-
háboru csiráit hordja magában, amely
évtizedekre megbéníthat minden produk-
tív munkát az erdélyi zsidóságban. Ezt
a háborut el kell hártani, meg kell előz-

ni. Nyugvópontra kell végre juttatni
az ortodoxia égő problémáját. Ez pe-
dig csak úgy lehetséges, ha az ortodox
zsidóság széles tömegeinek alkalmas
nyújtunk arra, hogy minden terrortól
mentesen szabadon megmondhassák vé-
leményüket és határozhassanak ebben a
kérdésben.

Három hónapra felfüggesztették állásából Bindea sziguranca ügynököt

A belügyminisztérium távirata az Uj Keletnek a vizsgálat eredményéről

(Cluj Kolozsvár, április 12. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Közel két hónapja
annak, hogy az Uj Kelet az illetékes fő-
rnök tudomására hozta Bindea sziguranca-
ügynök viselt dolga, aki tudvale-
zőleg sorozatos zsidóveréseket rendezett
az esti órákban Kolozsvár uccáin. Joani-
tescu belügyi alminiszter táviratban
igerte meg az Uj Keletnek, hogy a viz-
sgálatot megindítja s a bűnösség meg-
állapítása esetén szigorú szankciókat fog
alkalmazni egy Bindeával, mint Ram-
neamtu szubkomiszárral szemben, aki a
verekedésekben társa volt Bindeának.

Ez a vizsgálat most ért véget s annak
eredményekopen szerkesztőségünk ma a
következő táviratot kapta:

„Az Uj Kelet szerkesztőségének
Cluj.

Joanitescu belügyi alminiszter ren-
deletére közlöm, hogy Bindea ágenst
az Uj Kelet 56-ik számában felpana-
szolt cselekmények miatt ellene beve-
zetet vizsgálom. — figyelembevéve, hogy
az egyik sértett kibékült vele. — fizeté-
sének megonásával három hónapra

felfüggesztette állásából. Ramneamtu
szubkomiszár pedig fegyelmi bíróság
elő utaltatott.

Dr. Aurel Butescu
belügyminiszteri kabinetigazgató.

Elégtétellel állapítjuk meg, hogy az
Uj Kelet energikus közbelépése ezuttal is
eredménytel jár és reméljük, hogy a
belügyminisztérium büntető szankciója
alaposan el fogja venni a kedvét a Bindea
féle lovagoknak hasonló esetek megis-
métlésétől.

A lakástörvény vitája a parlamentben

[Dr. Fischer József beszéde az építkezés támogatásáról

(Bucuresti-Bukarest, április 12. Az Uj
Kelet tud.) A kamara mai ülésén Po-
pescu képviselő a legelődjak leszállí-
tásának érdekében interpellált. Rascanu
a jasi kulturalap visszaéléseit tette szó-
vá, majd Hegedüs Nándor a készülő
közigazgatási törvényjavaslat egyik
paragrafusát inkriminálta, amely ugy-
intézkedik, hogy a kisebbségi nyelv-
használat ügyét egy későbbi kisebbségi
törvény fogja majd szabályozni. Hege-
düs rámutatott arra, hogy a jelenlegi
közigazgatási törvény 398. paragrafusa
alapján a legfőbb közigazgatási tanács
kell döntsön az egyes községekre vonat-
kozólag a kisebbségi nyelvhasználatról,
ezt a döntést azonban négy esztendő óta
nem hozták meg. Beszédének végén fel-
szólította a belügyminisztert, utasítsa a
legfőbb közigazgatási tanácsot ennek a
döntésnek a meghozatalára.

A kamara azután áttért a napirendre,
amelyen a lakbértörvény vitája szere-
pelt. Banescu liberális képviselő pár-
tja nevében deklarációt olvasott fel,
amely leszögezi, hogy a párt nem szá-
vazhatja meg a törvényt. A javaslat el-
len beszéltek a szociálisták képviselői
Lucian és Pistiner képviselők is.

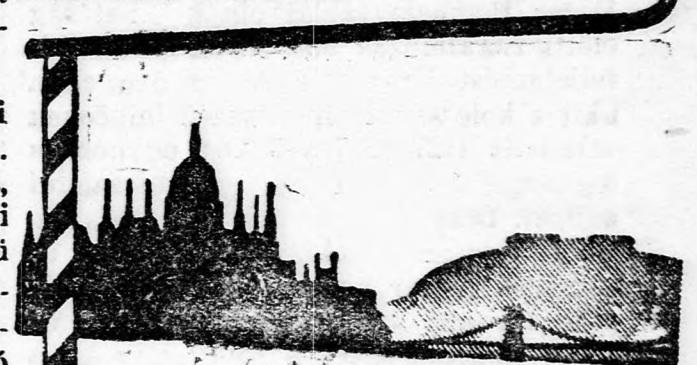
Ezután Fischer József emelkedett szó-
lásra, aki hosszú és alaposan átgondolt
beszédében fejtekte ki, hogy a lakáskér-

dést véglegesen csak az erőteltjes épít-
kezés fogja megoldani. Egyformán igaz-
ságot kell szolgáltatni a szegény lakók
és a kis tulajdonosoknak akik a sze-
gény lakók sorsára jutottak. Elismeré-
sel emlékezik arról, hogy a kormány
a rekvirálásokat megszüntette és reméli
hogy ez az anomália nem fog többé ki-
sérteni. Majd indítványt terjeszt elő,
amely egy függelék beiktatását kéri,
hogy az összes vállalkozások hat hó-
napon belül evakuálhassák lakóikat
azokból az épületekből, amelyekre szük-
ségük van.

Fischer József dr. ezután az eddigi
építkezési program anomáliáit tárta fel.
Rámutatott arra, hogy az 1923-ban kelt,
az építkezést támogató törvény hetévi
adómentességet adott, egy egyszerű
pénzügyminiszteri rendelet azonban el-
törölte ezt az adómentességet. Majd vá-
zolta, hogy a rendkívüli vámprotekcio
miatt a tordai cementgyár 32.000 lejért
bocsátja áruba a cement vagonját hol-
ott Csehszlovákiában 12 ezer lejért ki-
nálják. Mindez azért lehetséges, mert a
külföldi cement vámja mázánként két
és fél aranylejt tesz ki. De hibát köve-
tett el a CFR is, amely lehetetlenül
rossz tarifát szabott az építkezési anya-
goknak.

Fischer József dr. beszédét a Ház
nagy tetszéssel fogadta. Végül Jacoban
kormánypárti képviselő vette védelmé-
be a javaslatot és igyekezett kimutatni,
hogy a javaslat minden szempontból
kielégíti az igényeket.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1929 május 4-13.
A magyar ipar bemutatója.
25-50% utazási kedvezmény.
Számos különcsoport.
Vizummentes határátlépés.
Felvilágosítások és vásárgazol-
ványok kaphatók:
Budapest a vásárirodában,
V. Alkotmány-utca 8. szám.
Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara.
Bistrija: Joan Laurentzi, fabri-
cant de pielarie.
Carii Mari: Max Brichta.
Diciosenmartin: Vajda Péter fő-
könyvelő, valamint a tb. képvise-
letek Arad, Brassó, Targu-
Mures, Oradea-Mare és Timi-
soara városokban.

'Byra' hangszerüzlet

Strada Regina Maria (volt
Deák Ferenc-utca) 16. szám
Nagy választék His Masters Voice, Colum-
bia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia
gramofonokban és
művészi lemezekben.
Az összes hangszerek és világzenei
zongorák rakárón. Eladás levi részletre
is. — Zongorahangolást és mindenféle
javítást vállal és szakszerűen végez.
Egy választék heber és szaragon lemezekben

STADION

Sportszaküzlet
CLUJ, Calea Victoriei 1.

Női gummiharisnyák

Tennis, Football, Cserkész-
felsze-elések, Rakett-
javító műhely.

WINDJACKE Lei 1000.— és feljebb
TRENCHCOAT Lei 1700.— és feljebb
SACCO ÖLTÖNY Lei 2400.— és feljebb

Neumann M. férfi és fiu ruhaáruháza

CLUJ Piața Unirii 14.

A fogházbüntetéstől való félelmében követett el öngyilkosságot Dragomir kolozsvári mérnök

(Oradea-Nagyvárad, április 12. Az Uj Kelet tudósítói.) Mintegy két héttel ezelőtt Kolozsváron öngyilkosságot követett el Dragomir Alexandru mérnök és tartalékos őrnagy, néhány nappal ezelőtt pedig, az öngyilkosság alkalmával elszünetelt és ezért képes volt a legkisebb Dragomir mérnök közismert tagja volt a kolozsvári társadalomnak és épen ezért halála széles körökben keltett részvétet. Annakidején mindenki azt hitte, hogy a szerencsétlen ember családi ügyekből kifolyólag határozta el magát a végzetes tette, most azonban egy Nagyváradon megtartott törvényszéki tárgyaláson szenzációként pattant ki Dragomir mérnök öngyilkosságának igazi oka.

A szerencsétlen mérnök a háború folyamán súlyos idegbajt szerzett, amelynek következtében üdözési mániában szenvedett és ezért képes volt a egisebb ügyből kifolyólag is pereskedni. Mintegy két évvel ezelőtt egyik pöréből kifolyólag kihallgatáson kellett megjelennie Leonida Perzescu vizsgálóbíró előtt, akit később azzal vádolt meg az ügyészség, hogy elfogultan kezelte ügyét. A vizsgálóbíró ellen fegyelmi eljárás indult meg, amelynek befejezésekor az ügyészség minden alapkülföldi minősítette Dragomir mérnök feljelentését. Dragomir mérnök ekkor a semmitőszék koronaügyészéhez fordult, akinél azzal vádolta meg Micsa Pompeiut, a kolozsvári ítélőtábla elnökét, hogy „könnyen érthető intencióból” járt közbe az ügyészség, hogy Leonida Perzescu ellen az eljárást szüntessék meg. Dragomir tehát a tábla elnökét is elfogultsággal vádolta.

A kormányügyésznél tett feljelentés alapján Micsa Pompeiu táblai elnök ellen is megindult a vizsgálat, de ennek az eredménye is az volt, hogy Dragomir vadjai teljesen alptalanonkak bizonyul-

tak. Ennek a határozatnak az alapján Micsa Pompeiu táblai elnök hatóság előtti rágalalmazás miatt tett bünyvádi feljelentést Dragomir Alexandru ellen akit a kolozsvári törvényszék bűnösnek talált és 1927 május 5-ikén egyhónapi fogházzal és ötezer lej pénzbírsággal sújtott. Dragomir mérnök a táblához, majd a semmitőszékhez felebbezett, de mindkét fórum helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. A jogerőssé vált ítélet kihirdetésével a semmitőszék a nagyváradi törvényszéket bizta meg. A nagyváradi törvényszék tegnapra idézte meg Dragomir Alexandrut, hogy elöte ki hirdesse az ítéletet. Dragomir közben magánaton értesült a semmitőszék döntéséről és aznap, amikor megkapta a nagyváradi törvényszék idézését, már tudta, hogy többet semmit sem tehet és kénytelen leülni büntetését. Aznap követte el az öngyilkosságot. A gyöngye idegzetű ember ugylátszik nem bírta elviselni a börtönnel járó szegénységet.

A nagyváradi törvényszék mai tárgyalásán Dragomir mérnök jogi kép-

viselője, Cotrus Vasile ügyvéd bejelentette, hogy yvédenca nem jelenhet meg a tárgyaláson, mert időközben öngyilkosságot követett el.

A törvényszék arra aló tekintettel, hogy az ítélet nem hajtható végre, átiratot intézett a kolozsvári anyakönyvi hivatalhoz, amelytől Dragomir Alexandru anyakönyvi kivonatát azzal kérte, hogy azt Dragomir Alexandru dossziéjához lezárásához szükséges. Ez az anyakönyvi kivonat lesz a tragikus végű Dragomir mérnök többkilo aktaesomójának utolsó lapja.

Vonatot borított fel, házakat tett a földdel egyenlővé a borzalmas amerikai tornádó

Berlin, április 12. A Wolff távirati iroda newyorki tudósítójának közlése szerint Arkansas állam északi részén átvonult tornádó borzalmas pusztításokat okozott. Diaz és Dion környékén az irtóztos erejű orkán hatalmas fákat tövestől kicsavart helyükből és házakat döntött össze. A tornádó földig leérot töcsére igen ritka levegőt sodor magával s a pusztítása ezért olyan példátlan. Svfiston környékén az orkán egy menekülő vonatot felborított. Diaz és a többi városok a legteljesebb pusztulás képét

mutatják. A mentési munkálatok rendén eddig 70 halottat és mintegy 150 súlyos sebesültet emeltek ki az összedőlt házak romjai alól. A sebesülteket repülőgépeken szállítják kórházba, mert a vidék egyetlen kórháza is áldozatul esett a pusztító elemeknek. A mentési munkálatokat erősen késlelteti és megnehezíti az a körülmény, hogy a 24 órával ezelőtt megkezdődött erős felhőszakadás még mindig tart és a folyók nagyrésze emiatt kileptek medrükből.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobrudsa, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

3 darab nagy fürdő lyukas szappan
1 darab NOSEDA-tartóval
100 lei
minden szaküzletben.

Szépségápolás! Hölgyfodraszat!
Hajszálak és szemölcsök vegleges kiirtása, ráncos, miteszeres, szeplős arcok rendezése. A műtermekben vagy otthoni kuráimmal. Hívás, onláás, stb. Ingyen tanácslás. „Margó-szalon” Braşov, Főter Virágosor 14. L.em.

Az orvostudomány mai álláspontja szerint **gyógyíthatatlan betegek** kezelését vállalja e célra létesült **Diätetikai Sanatorium** Fejlesztést nyújt: Diätetikai Sanatorium Carei-Mari, jud. Salaj.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtvényrovat.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy félévre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvosztálya útján eszközölhetők. Kérjen mutatványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Uj könyvek (Szépirodalom)

Arten: Ifjú szerelmesek	ára 204 lei
Ben-dek Marcell: Hamlet tanár ur	108 "
Anet Claude: A tulsó parton	153 "
Cherbuliez: Holdenis Meta	102 "
Delmont: Város a tenger alatt	190 "
Dekobra: Guruló Vénusz	136 "
Erdős René: Pandy György ifjusága	204 "
Roland Dorgeles: A szent	187 "
Louis Hemon: Az ökölvívó	136 "
Loeke: Uri csavargó	170 "
Mathersy Helén („Jön a rozson át” szerzője): Győzelmes Vénusz	25 "
Courths Mahler: Szind Dóra	68 "
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	25 "
Román Rolland: Mahatma Gandhi	102 "
Sásdi Sándor: Hanna nagy utja	119 "
Sardou Victoria: Teodora	102 "
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	156 "
Wassermann: A lángész	255 "

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Paleologue: Eugenia császárnő vallomái	160 "
Benoit: Szerelmes elleneségek	160 "

Szép Ernő: Jó nő. (Legújabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesebb regénnyel vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, irói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztevő	153 "
Wallace: A halál angyala	163 "

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Falusi verebek	136 "
Pöhlölyék	136 "
Bor	102 "
Fehér Anna	102 "

Paffe: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkészfiu utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangélium	289 "
Akeresztényegyház	272 "
Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálata ez a szípkázóan ötletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lei.	
Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját viágitja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.	

Molnár Antal legújabb zenekönyvei:
Zenekultúra — — — ára 187 lei
Jazz-band — — — 119 "

Schildof: Spanyol nyelvtan	ára 272 lei
Lingua: Spanyol-magyar szótár	122 "
Complett spanyol szótár	272 "

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

An Uj Kelet zsidóság Füzve: kesztő Feltérő szék Bukaresti szék Str. Car An Uj Kelet terasz

— A román blémai a Vasárnap Nemzeti Szagyszabás palotában. népgyűlés József part Zsidó Nemz kívül dr. M szerkesztő Neufeld J jahu rabt a romániai ls kérdésér mák erdej tésével. A ként jubila nak emléke előtt ugyan indult el zsidó nemz

A Nagyvá félé orf Temesvá utjannan berendezés Cicsó ab ke Az étter Temes Nagyv

— Otvé inluenzaja tik: A lon statisztika nak az an lott áldoz járvány a pusztított jelentés néhány na egyre job területén történt. A szállítottá

— Szár „Ferenc végtelen rez.

NDK by

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Megváltotta már

a sékelt?

A romániai zsidóság aktuális problémái a vasárnapi cionista mitingen. Vasárnap délelőtt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportja nagyszabású mitinget rendez az Uránia palotában. A gondosan előkészített meggyűlésen fel fog szólalni dr. Fischer József parlamenti képviselő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, azonkívül dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője, dr. Hamburg József, dr. Neufeld Jenő és végül Klein Eliahu rabbi. A miting szónokai a romániai zsidóság valamennyi aktuális kérdését fogják ismertetni, a problémák erdélyi vonatkozásának kiemelésével. A vasárnapi mitingnek egyébként jubiláris ünnep jellege is lesz annak emlékeztetére, hogy tíz évvel ezelőtt ugyancsak az Uránia pódiumáról indult el Erdélyben a megszervezett zsidó nemzeti mozgalom.

MEGNYILT!

A Nagyváradról előnyösen ismert Groszféle orv. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt újonnan alakított, modern higiénijával berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó, abnormál lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvárosi Rabbinateus felügyelete alatt áll.
Temesvár, Elyodsor 11. sz.
Nagyvárad, Zöldfa-ucca 10.

Otvenezer halottja van a londoni influenzajárványnak. Londonból jelentik: A londoni városi főorvosi hivatal statisztikája szerint az influenzajárványnak az angol fővárosban ötvenezer halott áldozata volt. Ilyen veszedelmes járvány az 1918-as spanyol óta nem pusztított Angliában. Legújabb londoni jelentés szerint az angol fővárosban néhány nap óta fellépett feketehimlő is egyre jobban terjed. Tegnap London területén tíz feketehimlőmegbetegedés történt. A betegeket a járványkórházba szállították.

Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez.

Meghalt Scharf Möríc, a tizsaeszlári pör szomorú hőse Amszterdamban

Budapest, április 12. Még március 29-én meghalt Amszterdamban Scharf Möríc gyémántkőszőrüs, aki valamikor hőse volt az egyetlen magyarországi vérvádpernek és a nyolcvanas évek elején az egész világon ismerték a nevét.

Scharf Möríc, aki tizenhárom éves korában apja ellen azt a betanult vádat tette, hogy egy Nusbaum Ábrahám nevű emberrel együtt meggyilkolta Solymosi Esztert a zsidó templomban, a felmentő ítélet után Amszterdamba

került, ahol mint gyémántkőszőrüs élt szegényes körülmények között. Halálát rokonai titkolni akarták és csak véletlen folytán került most nyilvánosságra, hogy az 1882-es nagy per szomorú hőse meghalt.

Kolozsváron is bezárták az Egységes Szakszervezetek otthonát

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napok óta várt esemény bekövetkezett. Délután öt órakor távirati rendelet érkezett a kolozsvári rendőrprefekturára, mely elrendeli az Egységes Szakszervezetek Karolina-téri épületének haladéktalan bezárását. Határganu rendőrprefektus, Clonta inspektor és Bireescu ügyész délután 6-kor kiszállottak az Egységes Szakszervezetek otthonába és az ott tartózkodó Sohn Sándor szakszervezeti titkárt felszólították, hogy a helyiségeket adja át a karha-

talomnak. A hatósági kiküldöttek ezután sorra járták a munkások otthon terkeit, az ajtókat lezárták és pecsétekkel látták el. Az épületben tartózkodó munkásokat távozásra szólították fel, az otthon udvarát pedig erős rendőri felkészültség vette birtokába. Az esetleges rendbontások megakadályozására a rendőrprefektúra erős patulokat rendelt a Karolina-térre. A város munkásai között az esti órákban terjedt el az otthon bezárásának híre,

mely óriási feltűnést keltett. Néhány munkás megkísérelte, hogy a rendőrök által őrzött épületbe belépjenek, de a karhatalom a ház lakóin kívül senkit nem bocsájt a kapun keresztül. A szakszervezeti titkárok teljesen tájékozatlanok az eseményeket illetően, mert a temesvári véres eseményekkel kapcsolatban úgy Dán István szaktanácsi al-elnököt, mint Nagy Géza titkárt letartóztatták, az országos szaktanács vezetői pedig valamennyien börtönben ülnek.

650 ezer lej elsikkasztása miatt letartóztatták Czarnay András dohánygyári pénztárnokot

Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári dohánygyárban pár napja nagyarányú visszaélések ügyében folyik a nyomozás. A dohánygyár pénztáránál óriási hiányoknak jöttek nyomára, melyeknek következtében sikkasztás gyanúja alatt letartóztatták Czarnay András pénztárnokot. A letartóztatott ember már 16 éve pénztáros a dohánygyárnak és visszavonult életű, becsületes embereket ismertek ezért letartóztatása különös meglepetés volt azok számára, akik a hatgyermekes 58 éves embert ismerték.

A sikkasztás gyanúja pár nappal ezelőtt terelődött Czarnay pénztárnokra. A dohánygyár könyvelésében bizonyos technikai változás állott be és ezért a könyvek átvizsgálása szükségessé vált. Ezeknek során kiderült, hogy Czarnay nem könyvelte el a gyár pénztárához befolyt összegeket, amelyeknek felvétele az igazgatóság részéről felhatalmazása volt. A kiutalt összegeket magánál tartotta, a pénztárból pedig nem fizette ki a kiutalásokat de a kiutalási jegyeket kiállította és azokkal igazolta

magát esetleges rovincsolások alkalmával. Így két éven keresztül leplezni tudta a sikkasztást, mely idő alatt 650 ezer lejjel károsította meg a gyárat. A letartóztatott dohánygyári pénztárnok kihallgatása alatt állhatatosan tagad. Azt állítja, hogy 650 ezer lejt elfizette a pénztárból és így a hiány csak tévedésből ered. Az összeg azonban olyan horrorbilis, hogy a védelmére felhozott érvek nem tekinthetők komolyaknak. Czarnay kihallgatását ma kezdi meg Iepure vizsgálóbíró.

Bombamerényletet akartak Calles ellen elkövetni. Párisból jelentik: Mexikó-cityi jelentés szerint Calles tábornok, hadügyminiszter, és a mexikói kormánycsapatok főparancsnokának vonata ellen Sonora déli részében néhány nappal ezelőtt a felkelőkkel rokonszenvező lakosság köréből bombamerényletet kíséreltek meg. A kormánycsapatok katonai rendőrsége most kézrekerítette a merénylet értelmű szerzőit egy férfi és egy nő személyében. Megállapítást nyert, hogy Calles és csapatparancsnokai ellen messzeágazó összeesküvést szöttek, mely a felfedezéssel meghusítottnak tekinthető. Az összeesküvők összefogódása most folyik.

A Graf Zeppelin április 21-én indul a Földközi-tengerre. Berlinből jelentik: Friedrichshafenből jelentik, hogy a Graf Zeppelin április hó 21-én startol nyugati földközi-tengeri útjára. A léghajó postahivatala a holnapi naptól kezdve postai küldeményeket átvész erre az utra.

Legolcsóbb **של חסד** husvétii árak. Ha olcsón és megbízhatóan **של חסד** füszerárát és italokat akar venni, úgy kérem sziveskedjék cégemet vásárlásával megtisztelni.
Anton Rosenzweig utóda
Széchenyi tér 38.
Ügyeljen a címre!

Újabb start az óceán átrepülésére. Párisból jelentik: A lapok közlése szerint Franco spanyol pilóta és utársai a közeli napokban startolnak világkörüli repülőútjukra. Franco kelet-nyugati irányban akarja körülrepülni a világot s a turának első szakaszát az Atlanti óceánt leszállás nélkül fogja átrepülni.

Magyarangru katonatisztekkel alakult meg az új lengyel kormány. Varsóból jelentik: Az új kormány megalakulását szombat estére várják. Politikai körökben számolnak a sejm feloszlásával és új választások kiírásával, mert több, mint bizonyos, hogy Zaleskin kívül az új kormány összes tagjai magyarangru katonatisztek lesznek, akik a jelenlegi törvényhozó testülettel együtt dolgozni nem hajlandók.

1000 drb. szebbnél-szebb fiú és leánykaruha érkezett a **Néparuházba**
Calea Regele Ferdinand 33.
Darabja 95 lei.

Meghalt egy asszony, aki még látta Napoleon császár armádiáját. Belgrádból jelentik: A boszniai Konjik városban tegnap meghalt Európa legöregebb asszonya, Zofkov Zsófia. Zofkov Zsófia százhusz éves volt és még nagyon jól emlékezett arra az időre, amikor Napoleon császár csapatai Raguzában jártak.

A zsidó iparossegédek műsoros estje. A kolozsvári árvagondozó kebeleben működő iparossegédek továbbképző köre szombaton, este félkilenc órakor a tanocotthon nagytermében (Str. Paris 36.) műsoros estét rendez, amelyen dr. Hamburg József ünnepi beszédet fog tartani. A műsorban Bialik egyik melodramája is szerepel és Scholem Alechem egy novellája, amelyet Szabó Imre dramatizált.

Kolozsvári művészek együttes kiállítása. Érdekes művészeti eseményben lesz része Kolozsvár műértő közönségének április 20-án, amikor négy különböző „genre”-ban dolgozó művész együttes kiállítása fog megnyitni a KAC-klub termében. Galias Nándor szobrászművész, Radó Zsuzsi textiliparművész, Ringler Miklós belső épületrendező és iparművész és Szolnay Sándor, az országos híri festőművész rendeznek együttes kiállítást. A négy művész kiállítása elé érdeklődéssel tekint a művészpártoló közönség.

Sztojkaí ásványvíz

A legjobb gyógy-, bor- és asztali víz. — Kérje mindentítt. Megrendelhető: **Pollák Károly** Tárgul-Lápusului, jud. Som es

Közgazdaság

Vidéki hálózatát készül kiépíteni a Kishitelbank és Takarékpénztár

Április 15-ikén lesz az intézet közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, április 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet más helyen közöljük a kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár Rt.-nek az 1928-ik évre szóló mérlegét, amelynek örvedes adatait nemrég ismertettük már. Ezúttal az április 19-én megtartandó közgyűlésen felovasásra kerülő évi jelentésből közöljük a következő részleteket:

Tavaly 1758 kölcsönt (+31%) folyósított az intézet lej 20.939.034 összegben, miáltal váltótartás 7.373.141 lej összegre emelkedett. A szaporulat összegszerűleg 74 százalékot tesz ki.

A kihitelezési kamatlábnak progresszív alapon való leszállítását már az elmúlt évben megkezdettük és csak tovább haladunk a megkezdett uton célunk felé, ameddig újabb jelentős leszállításra teszünk javaslatot és pedig 3000 lejig 10 százalékra (eddig 11 százalék), 5000 lejig 12 (eddig 13), 9000 lejig 13 (eddig 15), 12.000 lejig 14 (eddig 16), 15.000 lejig 15 (eddig 16). Az ennél magasabb kölcsönök kamatlálya 16 százalék maradna, ami annál is inkább indokolt, mert az ily kihitelezések egyelőre némileg kívül esnek azon a tevékenységi körön, amelynek betöltésére hivatottak, illetve köpensek lehetünk.

A kihitelezési üzletág alimentálását szolgáló tőkeforrásaink közül első helyen áll az American Joint Reconstruction Foundation, de jelentős tőkeszaporulat mutatkozik kötött betéteinknél, mely üzletág jövő perspektívája mintegy

évi 4 millió lejt meghaladó tőkeszaporulattal biztat. Ezen kötött betétek kamatozási feltételei a változott viszonyok folytán intézetünkre nem a legkedvezőbbek, mindazonáltal nem kívántunk élni azon jogunkkal, hogy a kihelyezési kamatláb arányában a kötött betétek jövedelmezőségét is leszállítsuk. Az intézetünkbe vetett előlegzett bizalmat akarunk ezzel rekompenzálni.

Szabad betéteink a tavalyi állapothoz képest viszonylagosan nagy fejlődést mutatnak, habár a 694.362 lej összegre kitevő állomány a mérleg többi adataihoz képest esekélynek mondható. Rajtuk mulott azonban, hogy egyéb tőkeforrásainkra való tekintettel ezen üzletágra tavaly nem helyeztük különösebb súlyt.

Atutalási és inkasszó forgalmunk, melynek intenzívebb kiépítését a lezárt üzletév végén kezdtük meg, biztató eredményeket mutat.

Végül meg kell emlékeznünk arról, hogy hivatásunkhoz képest igyekvünk tárgyat képezni a környező vidék lakosságát is bevonni tevékenységi körünkbe. E kérdést biztos alapon megszervezett exozitúrák révén kívánjuk megoldani, mely tekintetben Bánffy-hunyadon azelőmunkálatok befejezéséhez közelednek. E kísérlet eredményétől fogjuk függővé tenni, hogy ilyirányú tevékenységünk kiterjesztését egyéb számbajövő helységeinkben is megkíséreljük-e.

különböző kombinációkra következettek. A tényleges helyzet az, hogy április 3-ika és 10-ike között a Banca Nationala egy millió 85 ezer fontot adott el azoknak a bankoknak és állami szállítóknak, amelyek most folyósított követeléseikből fizették ki külföldi tartozásaikat. Az állat-kivitel fokozása érdekében folyamatban lévő intézkedésektől illetékes körökben azt remélik, hogy ezek a valutaösszegek rövidesen ismét visszakerülnek az országba. Mindenestre nem valószínű, hogy még sokáig szükség legyen külföldi devizák nagyobbarányu eladására, mert a külföldi adósságoiktól részben, vagy egészen megszabadult pénzüntézetek és iparvállalatok most megint fognak hitelhez jutni.

Kaufe oder übernehme

gegen Bankgarantie ehesten Eriedigung von Schadens-Manko und Verlustreklamationen im internationalen Export und Importverkehr. Besuch bis 14. April beziehungsweise Zuschriften auch später erbeten Cluj, Hotel Astoria, Zimmer 84.

Nyole kereskedelmi és iparkamara fog rövidesen megszűnni. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák szervezéséről szóló törvényhez most készítette el a minisztérium a végrehajtási utasítás tervezetét. Az új tervezet, amely már a törvényhozó tanács előtt van, a kereskedelmi és iparkamarák számát negyvenkilencről negyvenegyre kívánja csökkenteni, ami azt jelenti, hogy nyole kamarát a kormány rövidesen fel fog oszlatni.

Miért von élénk kereslet angol fontban? A lej árfolyamának zürichi esésével kapcsolatban különböző hírek riasztották meg a hitelkrisz és az üzletlenség miatt amugyis ideges belföldi piacot. Különösen sokat beszéltek a Banca Nationala által az utóbbi időben effektuált nagymennyiségű fonteladásokról, amiből

Csak az a valódi HELLMANN

HELLMANN jelvénye.

Első Erdélyi Orth. Zsidó Fuinternátus!!

Szeptember elsején nyílik meg Oradea-Nagyváradon az Első Erdélyi ז"ש פוּינְטֵרנָטוּס. — Szigoruan vallásos, családi nevelés. — Állandó tanári felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. LEITNER MIKSA Oradea-Nagyvárad, Strada Avram Jancu 2.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szombat délután fél 4 órakor: Erdészleány. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: dr. Reicher Arthur. Sorozatszám: 337.)

Szombat este fél 9 órakor: Csikágói hercegnő. (A Bajadér, Tatárjárás, Marica grófnő, Csárdaskirálynő szerzőjének, Kálmán Imrénének legújabb operettje. Először. Karácsonyi lível Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Ihász Aladárral. Premier bérlet 36. szám. Sorozatszám: 338.)

Vasárnap délután 5 órakor: Nótás kapitány. (Mérsékelt helyárrakkal. Karácsonyi lível, Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 339.)

Vasárnap délután 6 órakor: Yes. (Operettújdonosság, 5-ödször. Sorozatszám 340.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Csikágói hercegnő. (Operettújdonosság, 2-ödször. Bérletszünetben. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 341.) Hétfőn este egyneked 9 órakor Csikágói hercegnő. (3-adször. Napibérlet 35. szám. B. Sorozatszám: 342.)

Kedden este egyneked 9 órakor: Csikágói hercegnő. (4-edször. Napibérlet 35. szám C. Sorozatszám: 343.)

Szerdán este egyneked 9 órakor: Csikágói hercegnő. (5-ödször. Napibérlet 36. szám. A. Sorozatszám: 344.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap 11 órakor mozimatiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. A világ legerősebb embere. (Bohózat 7 felvonásban.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: Károly nejje. Vasárnap délután: Szóktetés a szerájból.

Vasárnap este: Az elveszett levél. Hétfő: Alarcosbál. (Olcsó helyárrakkal.)

Kedd: A varázsló. Dráma-bemutató.

A színházi iroda közleményei:

Ma este Csikágói hercegnő premiéréje! Óriási izgalom, lázas készülődés van ma a színházban. Az utolsó simításokat végzik a Csikágói hercegnő előadásán. Ma este van a nagy érdeklődéssel várt premiére. Aki a mai premiére már nem tudott jegyet kapni, biztosítsa helyét a hónap esti második előadásra. Holnap u. i. bérletszünetben adják a Csikágói hercegnőt s így az összes páholyok, szőllyeszékek is a nem bérlő közönség rendelkezésére állanak. Egyébként a jövő hét hétfő, kedd és szerdai estjén is a Csikágói hercegnőt adják.

Holnap: két délutáni előadás. Holnap d. u. 3-kor a Nótás kapitányt adják mérsékelt helyárrakkal s a legelsőrangú szereposztásban. 6 órakor pedig a színház nagyszerű operette újdonosságának a Yes-nek lesz az ötödik előadása.

A jövő hét hatalmas filmeseménye: Napoleon. 22 felvonás, 4 és fél óras mozi előadás. Hatalmas filmeseményt hirdet a magyar színház mozgó jövő heti műsora. Szinrekerül 4 és fél óras előadás keretében egy 22 felvonásos film-éposz a Napoleon. Kolosszális film a Napoleon, amelyet Abel Gance rendezett és amely filmen leperog előttünk a nagy császár Napoleon egész élete. Gyermekkorától kezdődőleg. E hatalmas film szereplői a rendezés és a film pazar és költséget nem kímélő kiállítás föltétlen garanciái annak, hogy a Napoleon a magyar színházban óriási sikerrel fog futni. A film 22 felvonásból áll, eredetileg 2 részes film, azonban a színház azt akarja, hogy a közönség teljes és egyöntetű képet alkothasson róla, épen ezért mind a 22 felvonást egy előadás keretében fogják

HÖLGYEIMI!

Legújabb párisi, wieni modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapot feltűnő olcsó árban árusít az

„IDEAL” kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8. Férfi és nő kalapok formálása és tisztítása 48 óra alatt a legizélesebben gyári árban készülnek.

vetíteni. Az előadás 4 és fél órát vesz igénybe és kezdődik fél 4 órakor. A Napoleon szinrekerül hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken mindennap fél 4 órai kezdettel. Helyárrak minden páholyülés és földszinti jegy 40 lej és minden erkélyülés 30 lej. Diákok és katonák a földszint öt első sorában 20 lej fizetnek.

Mozimatiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Vasárnap d. e. 11 órakor mozimatiné lesz a magyar színházban igen gazdag, nagyon változatos és hallatlanul mulatságos mulattató műsor keretében. A műsor fénypontja. A legelső ember a világon, című 7 felvonásos burleszk.

Szeszgyárosok, szeszfűzők

nem nélkülözhetik

A szeszgyártás kézikönyvét

A legrészletesebb, legerősebb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztróvszky Antal műegyetemi magántanárok. — Ara fuave 1100, kötve 1300 lej. Kapható az Uj Kelet könyvsztyályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Utazóki BERROVICSE

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, Str. Nicolai Iorga 19. Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kötőnő házkonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját

készítményü bubi, transz-parókkakat formáció, poschtise. Hat hónapos villanyos ondelálás, speciális festés és minden különlegességek e szakmában. MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.

Wir suchen ein schön geschriebenes von mittler Größe und im guten Zustande sich befindendes Buch zum Kaufe. Offerte mit genauer Beschreibung & Preisangabe, werden an die Administration dieses Blattes unter 7777 1709 erbeten.

Km eskede mit végzett fiatallembert az összes admin sztróclós teendőkhöz járás és önálló, abszolút meglegképes könyvelő, magyar, német, román levelező íle ébél belépésre állást keres. Megkereséseket, Elsőrendű munkaerő jellegére Rudolf Mossboz Cluj. 1790

Zsidó uri család keres egy művelt és vallásos zsidó lányt nevelőnőnek, aki a magyar, német és román nyelvet tökéletesen bírja. Leveleket „9” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít.

Butorozott szobát keres a belvárosban zongoratanárnő. Cím a kiadóban.

Kitűnő pianó 35.000 lejert eladó. Triska zongoraktárában, Strada Saguna (Bartha M. ucca 14. Telefon 419. szám.

Ebédlő sürgősen olcsón eladó. — Cim Teleki-u. 18.

4-5 szobás lakást keres k. lehetőleg külön telken. Cim a kiadóban.

Keresek háztartásom részére zsidó házi kisaszonnyt, ki sütni-főzni és lány segítségével mindent végez. Varrni tudók előnyben. Cim a kiadóban. 1788

Jómegjelenésű kiadószolgálatban gyakordolt masamódlányokat felvesz Hecht kalapüzem Cal. Reg. Ferd. 30.

Messiási idők

Irta: JICCHOK LÉB PEREC

Mint Galicia minden zsidó városában úgy abban a községben is, ahol a szülei laktak, élt egy bolond ember. Mint a bolondok általában, úgy ez a bolond sem respektálta sem a rabbít, sem a dajant, nem tisztelte sem a sírásót, sem a fűrdőt, akiket pedig legtekintélyesebb polgárok is respektálni szoktak. Ellenben az egész város ép úgy mint a hitközség előjárósága, a tisztviselők beleértve a sírásót és a fűrdőt valóságos respektáltak a bolond ember előtt és bezárták előtt te ajtókat és kapukat. Pedig a szerencsétlen embernek nem volt senkihez egy rossz szava, senkinek nem ártott, mégis mindenki ráordított, aki csak tudta, megverte, nem is szólva az ucca gyermekeiről, akik kövekkel és göröngyökkel hajigálták.

Nagyon sajnáltam ezt a szerencsétlen embert és mondatom, erősen vonzódtam hozzá. Akartam beszélni vele, tkartam vigasztalni, megnyugtani kedves kartam lenni hozzá. De lehetetlen volt közelednem hozzá. Mert ha ott álltam mellette, engem is meghajgáltak volna. Fiatal fiu voltam, finom ruhát kaptam és nem akartam, hogy bemocskolják a kövek és a göröngyök amiket feléje dobnak. Azért bizonyos távolságban tartottam magamat.

A városka, ahol szülei laktak és ahol újságomat töltöttem és ahol eze ket a szép ruhákat is viseltem, erődített város volt, amit körülvettek magas falak, árkok és sáncok. A sáncokon ágyuk állottak, komoly és halgatag örök sétáltak mellettük fel és alá. Milyhelyt beesteledett, az árkok fölött felhúzták a hidakat, lecsukták a kapukat és a várat másnap reggelig elzárták a világtól. És minden lecsukott kapu előtt ott állott egy tetőtől talpig fellegyerezett katona: Napközben szabadok voltunk, ki és bejártunk a városba, anélkül, hogy a városparancsnoktól erre külön engedélyt kértünk volna: Fűrdőhettünk a város előtt a folyóban, kifeküdhettünk a folyó mellett elterülő mezőn, felnézhettünk az égre, vagy a nagy messzeségbe, ahová az ember épen akarta. Senki egy szót nem szólt és ha valaki nem jött vissza, ezért semmi baja nem történt. Éjszaka azonban csöndnek kellett lennie a városban és senki nem mehetett be és nem jöhetett ki: Még szerencse gondoltam magamban, — hogy beengedik a holdat.

Amíg élek, nem fogom elfelejteni a városnak az estjeit. Az esti árnyékkal egyidőben az egész városra ráfeküdt a borzalom. Az emberek és a házak hirtelen egészen kicsinyek lettek, valósággal összezsugorodtak. Felhúzták a hidat, a vasláncok nyögtek és csörömpöltek, ez minden este megismélt, mégis valahányszor hallották ezt a csörömpölést, az emberek tagjaiiban hideg hullámozott végig, halálos fáradtság vett mindenkin erő, a szemek megmerevedtek, mint a hallottak szemei, a szívek megszüntek dobanni, a lélegzet elállott. Ezután őrzáratok vonultak végig az uccákon, kardjaikkal csörtetését lehetett hallani bajonettjeik hegye megcsillogott az éjszakában és ha valaki eléje került ennek az őrzáratnak, azt megállították.

— Ki az? — volt a kérdés.

És mindenkinek így kellett felelnie: — Én a város polgára vagyok.

Ha valaki nem tette ezt meg, isten tudja, mi történt vele. Sokan ezért bezárkoztak házaikba és féltek kijönni az uccára.

Egy alkalommal a következő történet velem.

Kint fűrdőtem a város előtt és elfelejtettem, hogy a nap után éjszaka következik. Hirtelen meglátom, hogy felemeltek a hidat. Még ma is hallom a láncok csörgését, hallom, amint lecsukják a városkaput és a szívem erősen kezd dobogni. Nincs mit csinálni. Most már kétségtelenül kint kell maradnom egész éjszaka a város előtt. Csodálatos dolog. Amikor ottthon az ágyamban feküdtem, minden éjszaka a szabadságról gondolkoztam arról a szabad világról, amely az erődítésekön kívül van és imre amikor első ízben teljesülnie a kívánságom, megijedtem. Megindult a szív és agy ismeretes harca. Az agyam ezt mondotta:

— Légy csak nyugodt, élvezd a szabad tiszta leegőt és a szép, csillagos eget.

A szívem azonban nem hallgatott az agyamra és olyan hevesen dobogott, mintha ki akarna ugrani a mellemből. És a nehéz szívből sűrű köd szállott fel a fejembe. A szabad gondolatok egyre elhomályosultak és végül egészen feloldódtak a nagy ködben. A fülemben zugott, a szemem előtt káprázott valami. Megijedtem a legkisebb faág árnyékától.

Ebben az állapotomban egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy a földön fekszem.

Nem tudom, aludtam-e, azt sem tudom, mióta feküdtem itt, hirtelen lépések zajára lettem figyelmes és felngottam. Nem voltam egyedül két jól ismert, mélyeséges fekete szem nézett rám nagy bensőséggel és igaz szívéllyel.

A bolond volt.

— Mit csinált itt? — kérdeztem.

— Sohasem alszom a városban! — felelte szomorúan és a mézése olyan szelíd volt, hangja olyan szívélyes, hogy minden ijedségem elmúlt.

Hirtelen eszembe jutott, hogy valamikor a bolondokat prófétáknak tartották és hogy a keleten még ma is így van ez. Magamban megkérdeztem, vajjon ez az ember nem-e szintén egy ilyen próféta, hiszen ami az üldözést illeti, épen úgy üldözik, mint a prófétát.

Nem-e épen úgy jöbálják közel ötött mint a prófétát?

Szemem nem épen úgy csülognak, mint a prófétáé? Hangja nem épen olyan elbűvölő mint a hárfáé? Nem viseli a hátán egy egész korszaknak a fájdalmát? Talán a jövőbe is tud látni?

Kérdést intéztem hozzá és ő olyan csendesen, olyan édesen válaszolt, hogy linnem kellett, hogy álmodom. Ugy hittem, egy édes álom van az erőd falai mögött.

Hiszel a Messiásban? — kérdeztem

— Hiszek — feleli halkán, de határozottan. Messiásnak el kell jönnie.

— El kell jönnie?

Egészen biztosan. Hiszen mindenki várja. Emberek várják, az ég várja és a föld várja. Ha mindnyájan nem vár-

nának reá; akkor nem volna ember, aki élni szeretne, mert nem lenne értelme az életnek. De az emberek élnek, ennélfogva várakoznak is, várják őt, a nagy Messiást, akinek jönnie kell. Kell jönnie mert hiszen már uton van.

— Igaz-e — kértem tovább — hogy mielőtt eljön, borzasztó háborúk fognak dűlni, hogy az emberek a hamis próféták miatt egymást fogják marcangolni, mint a vadállatok?

— Igaz-e, hogy a földet vér fogja áztatni, hogy reggeltől estig, és estétől hajnalig fog folyni a vér. Igaz-e hogy az összes állatok, embervert fognak inni, hogy a mezők, a kertek az utak mind be lesznek öntözve emberi vértől és csak a véres özön után fog megjelenni a Messiás. Igaz ez?

Igaz!

Meg fogják ismerni?

Mindenki meg fogja ismerni és senki nem fog tévedni. Minden pillantásán, minden szava el fogja árulni és tudni fogjuk, hogy ő a Messiás. Nem lesz hadserege, nem is fog ülni lovon és nem is fog kard csüngeni az oldalán.

— Hanem?

— Szárnyai lesznek. . . A Messiásnak szárnyai lesznek, azután majd minden ember szárnytt fog kapni. Ugy lesz. Egyszerre hallani fogjuk, hogy egy gyermek születet szárnyakkal, az után egy második azután egy harmadik és így tovább. Az emberek előbb meg fognak ijedni, azután megszokják és az egész emberiség szárnyakkal fog járni a világon. Olyan nemzedék lesz az, amely nem fetreng a sárban és amely nem fog veszekedni a napi kenyér miatt.

Sokáig beszélt még. Beszédét nem

tudtam megérteni. A hangja nagyon szomorú volt. Szomorú és édes. Ugy szívtam magamba őket mint egy szivacs és amikor abbahagyta a beszédét, már derengett, felnyitották a kapukat és leengedték a hidat. . .

(Folyt. köv.)

Művészi

perzsaszőnyeg
szővőt gobelin, karamall függöny, kültöli fonalak, szövökletek legelőnyesebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ea. Clorogariu (Uri-u.) 14.

Pénz megtakarítás

legbiztosabb módja, ha

üveg, porcellán és zamáncozott edény

szükségletét első kézből olcsón beszerzi

Ausländer

üveg és edényáruházában.

Főüzlet: Cluj, Calea Regele Ferdinand 67. (Marlanummal szemben).
Fióküzlet: Piața Mihai Viteazul 37. szám. (Rosenw ig-ház.)

Tölgy-rönköt,

különösen vastagot, 45 cm-től és vékonyat is, 30 cm.-től, **tölgyboulest és tölgyfűrészárut**, továbbá mindenféle más kemény és puhafa deszkát (készleteket és termékeket) és rönköt állandóan vásárol és elad.

„FAGUS“ S. A. DEJ.

**Több mint 50%-al olcsóbban
680 lej helyett 320 lejért**

kaphatja rövid ideig H. G. WELLS

„A művészetek fejlődése”

című kötetét ragyogó kiállításban, féibörkötésben.

107

illusztrációval

Művelt ember
könyvtárából
e könyv nem
hiányozhatik.

Az irodalom, zene és a képzőművészetek történetének áttekintése a legrégibb időkől nanjainkig.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILBEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti:

A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét;
a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit;
a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

SZEFKESZTŐ
Éjjeli tele
KIADÓHIVA
Str. B.
ELOFIZETES
Épész és
1. élvre
Negyede
Egy hóra

X (volya)

1929 Ap
* 5689

Tavaszi

Talán azért, megérkezett a kezdetben beíg feeskéje. Tiszta fikáció éppen nál indult me bőven akad a államgépezet ott ágazataiba nősebb erőfesz. speciális appar. juk, hol mi a k. kisse nagyobb tételődés és va hozzá. Madgea a szültséges bá tette a CFR ig urat, aki nem.

Mert ugyebá hogy ugyanaz a vasutnak bor latának selejte ugyamosak Cot szerződést a C val. A tisztessé érvényben lévő kevésbé furcsa. ar, mint a CPE ország u horribilis mon 2, 5, 10 és 20 le egy bizonyos melynek igazg ez a Cottescu n adós dividend más efféle jó és Cottescu mérn jában csak ez nyilvánosságra delmező két ig ha Cottescu és mondottak bu

Vannak tulb esiságukban a hogy Cottescu gyan maradha igazgatóságáb egyik kormány szeférheletleat mánynak vag a szemében ne lis? A felelet nem is olyan relativitás ein

A második p ványszerűen d nál nyujt igen segeket. Napr sokról, eltítte Kis panama, nama, nagyob panama. Jajga panaszkodik é és eladósodik pceptor nen több adó kell Még egy szori egy. Az ember den mindegy. van szüksége, asszonynak u kereskedő me éhenhaló ipar De hová lesz kat, hidakat, zakat nem épi